

SUDAN'IN BALKANLAŞTIRILMASI: ORTADOĞU VE KUZEY AFRİKA HARİTASININ YENİDEN ÇİZİLMESİ*

Mahdi Darius Nazemroaya
Çeviren: Tolga Ersoy

Özet: Bu yazıda, Sudan'ın ayrılmasındaki harici sebepler ile Sudan'ın Balkanlaştırılması süreci incelenmiştir. Sudan'ın siyasi-güdümlü şeytanlaştırılması, kimlik sorunu, Sudan'ı ve Arap ülkeleriyle olan bağlarını Balkanlaştırmaya yönelik uzun süredir gündemde olan proje, Mısırlı Kiptilere yapılan saldırılar ile Güney Sudan referandumu arasındaki bağlantılar detaylı olarak tartışılmıştır. Bu bağlamda, bazı siyasi teşekküllerle Darfur'daki milislerin harici bağlantıları üzerinde durulmuş ve tüm bu süreç Ortadoğu'nun Balkanlaştırılması bağlamında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sudan, Balkanlaştırma, Ortadoğu Çalışmaları, Ortadoğu'nun Balkanlaştırılması.

The Balkanization Of Sudan: The Redrawing Of The Middle East And North Africa

Abstract: In this paper, the external causes on the seperation of Sudan and the Balkanization process was examined. The politically-motivated demonization of Sudan, the problem of identity, the long-standing project to Balkanize Sudan and its links to the Arab world, the links between the attacks on the Egyptian Copts and the South Sudan referendum are discussed in detail. In this context, the outside connections of some political organisations and militias in Darfour was evaluated and all the process was discussed in the context of Balkanization of the Middle East.

Keywords: Sudan, Balkanization, Middle Eastern Studies, the Balkanization of the Middle East, African Studies.

Sudan, içerdiği birçok kabile, klan, etnisite ve dini grup ile Afrika'nın çoğulculuğunu temsil eden bir millet ve ülkedir. Buna rağmen, bir yandan çeşitli milletlerin birleşmesi süreci ve Afrika Birliği üzerinden bir Afrika Birleşik Devletleri kurulması konusu tartışılırken, öte yandan da Sudan'ın birlik ve bütünlüğü sorgulanır haldedir.

Şu an itibariyle, Güney Sudan'da 2011 yılının Ocak ayında yapılan referandum ilgi odağıdır. Obama yönetimi, resmi olarak Güney Sudan'ın ülkenin geri kalanından ayrılması halinde Güney Sudan'ı destekleyeceğini açıkladı.

Esas tehlike, Sudan'ın Balkanlaştırılması tehlikesidir. Yıllar boyunca, Güney Sudan liderleri ve yetkilileri, Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği tarafından desteklenmiştir.

* *Global Research*, 16 Ocak 2011.

Sudan'ın Siyasal Açından Şeytanlaştırılması

Sudan'a ve Sudan'daki mevcut hükümete karşı büyük bir şeytanlaştırma kampanyası sürüyor. Şüphesiz ki, Hartum'daki Sudan hükümetinin, insan hakları ihlalleri ve devlet yolsuzlukları konusunda kötü bir sicili vardı ve hiçbir şey bunları meşrulaştıramaz.

Bununla birlikte, Sudan'a karşı seçici ve hedefli bir kampanya düzenlenmektedir. Pekâlâ, başka bir kimse, ABD ve AB tarafından desteklenmekte olan Suudi Arabistan, Mısır, Birleşik Arap Emirlikleri ve Etiyopya gibi birçok ülkede halen süregelen insan hakları ihlalleri sürekli göz ardı edilirken, neden sadece Sudan'ın hedef haline geldiğini sorgulayabilir.

Hartum Darfour ve Güney Sudan'da yapılan jenosid ile ilgili olarak otokratik bir oligarşi olarak lekelenmiştir. Yapılan kıyımlara ve yaşanan istikrarsızlığa yönelik bu ilginin asıl sebebiyse, Hartum'un Çin ile petrol konusundaki ortak çıkarları ve ilişkileridir.

Sudan, Çin'in petrol ihtiyacının önemli bir miktarını karşılamaktadır. Afrika'nın ve küresel enerji kaynaklarının kontrolü için Çin ve ABD arasındaki jeopolitik rekabet, Sudan'ın cezalandırılmasının ve ABD, AB ve İsrail yetkililerinin Güney Sudan'ın ayrılmasını destekliyor olmalarının temel nedenidir.

Çin'in çıkarları işte bu şartlar çerçevesinde zedelenmiştir. Defra / Kordofan'da bulunan "Greater Nile Petroleum Company"¹ unvanlı şirketin tesislerine Adalet ve Eşitlik Hareketi (JEM)² militanları tarafından yapılan saldırı da bu çerçevede değerlendirilmelidir.

¹ Tam unvanı "Greater Nile Petroleum Operating Company" olan şirket, 18 Haziran 1997 tarihinde Sudan'da kurulmuştur. Mevcut duruma göre hisse dağılımı şu şekildedir: Çin Halk Cumhuriyetinin sahibi olduğu "China National Petroleum Corporation" unvanlı şirket % 40 hisseye sahip olduğu gibi, Malezyalı bir şirket olan "Petronas Carigali Overseas of Malaysia" % 30 hisseye sahip bulunmakta olup, Hindistan'ın "Oil and Natural Gas Corporation Limited" şirketinin denizaşırı kolu olan ONGC Videsh şirketi % 25 hisseye sahiptir ve sadece % 5 hisse Sudan şirketi olan Sudapet'e aittir. Bkz. "Focus On Diplomacy and Sudan." *APS Diplomat News Service*, 15 Ağustos 2005. (Çevirenin notu)

² Adalet ve Eşitlik Hareketi (İng. Justice and Equality Movement: JEM) Halil İbrahim tarafından kurulmuş ve Darfur bölgesinde etkili bir güç haline gelmiştir. 2008 yılında örgütün silahlı güçleri, başkent Hartum'daki başkanlık sarayına 220 kişinin hayatını kaybettiği bir saldırı düzenlemişlerdir. Örgütün lideri Halil İbrahim'e Libya'nın eski devlet başkanı Muammer Kaddafi'nin de destek sağladığı bilinmekte olup, Halil İbrahim rejim değişikliğine kadar Libya'da ikamet etmekteydi. Sudan hükümetiyle Özgürlük ve Eşitlik arasında 2010 yılında imzalanan ateşkes anlaşması, kısa süre sonra sona ermiş olup, Darfur bölgesindeki çatışmalar sebebiyle yaklaşık iki milyon yedi yüz bin kişi göç etmek zorunda kaldı ve B.M. verilerine göre, yaklaşık üç yüz bin kişi hayatını kaybetti. JEM, 2010 yılı Şubat ayında Sudan hükümeti ile bir ateşkes imzaladı. 25 Aralık 2011 tarihinde Sudan Halkının Silahlı Kuvvetleri, Kuzey Kurfudan bölgesinde yaptıkları operasyonda JEM lideri Halil İbrahim'in öldürüldüğünü açıkladı. (Çevirenin notu)

Sudan'da Çarpıtılan Şiddet

Darfur'da insani bir kriz yaşanır ve Güney Sudan'da bölgesel milliyetçilik dalgası yayılırken, çatışmanın altında yatan nedenler manipüle edilmiş ve çarpıtılmıştır.

Darfur'da insani krizin ve Güney Sudan'daki bölgeciliğin iktisadi ve stratejik çıkarlar ile yakından ilgilisi vardır. Eğer kanunsuzluk ve iktisadi sıkıntılar gerçek sebepler ise, bu durum da dış güçler tarafından körüklenmiştir.

Gerek doğrudan, gerek de "vekilleri" aracılığıyla, ABD, AB ve İsrail, hem Darfur'daki hem Güney Sudan'daki çatışmaların ve istikrarsızlığın arkasındaki asıl mimarlardır. Bu dış güçler, Sudan içindeki hükümet karşıtı güçlerin ve milislerin eğitimi, finansmanı ve silahlanması konularında destek vermiştir. Her türlü şiddetin sorumluluğunu Hartum'un sırtına yüklemelerine karşın, bu güçler Sudan'ın enerji kaynaklarının kontrolünü kazanmak amacıyla her türlü çatışmayı körüklemektedirler. Sudan'ın çeşitli devletlere bölünmesi, bu amaçlarının bir parçasıdır. Adalet ve Eşitlik Hareketi (JEM) ile Güney Sudan Kurtuluş Ordusu'nun (SSLA) ve diğer milislerin ABD, AB ve İsrail tarafından Sudan hükümetine karşı desteklenmesi, Sudan'ın bölünmesi amacına yöneliktir.

Bu yıl içerisinde, ABD ile İngiltere ve Fransa başta olmak üzere tüm Avrupa Birliği'nin Sudan'a insani yardım bahanesiyle yabancı askerleri konumlandırmaları ise hiç de tesadüf gibi görünmemektedir. Birleşmiş Milletler'in barışı koruyucu himayesi görünümünü altında, aslında NATO birlikleri Sudan'a yerleştirilmektedir.

Bu durum, resmen veya fiilen bölünmüş olan veya ekonomileri yabancı askeri güçlerin desteğiyle kurulan kukla hükümetler tarafından yeniden yapılandırılan ülkelerde uygulanan ABD ve AB politikalarının yeni bir örneğidir. Eski Yugoslavya'da (birçok yeni devletin yaratılması ile) yapılmış olan ve Anglo-Amerikan işgali altındaki Irak'ta (yumuşak bir Balkanlaştırma üzerinden güçsüz ve desentralize olmuş bir devletin hesaplanmış bir federalizm biçiminde inşası ile) yapılmakta olan tam da budur. Yabancı askeri birlikler ve yabancıların ülkedeki varlığı, devletin parçalanmasının ve devlet teşkilatının yeniden yapılanması ile kaynakların ve ekonominin yabancı güçler eline geçmesinin belirgin bir şekilde görünmesini engellemiştir.

Sudan'ın Kimlik Sorunu

Sudan Devleti, Güney Sudan bölgesindeki insanlara karşı baskıcı olarak tasvir edilmekle birlikte, gerek referandum, gerek de Sudan hükümetinin iktidarı paylaştığı yapısı başka bir görüntü çizmektedir. Hartum'da iktidarın paylaşıldığı anlaşma Sudan başkanı Ömer El-Beşir ile Sudan Halkının Öz-

gürlük Hareketi (SPLM)³ arasında yapılmıştır. SPLM lideri Salva Kiir Mayardit, Sudan'ın Başkan Yardımcısı ve Güney Sudan'ın Devlet Başkanı olmuştur.

Bölgeci ve etnik-bölgeci milliyetçilik tarafından gündemde tutulan etni-site sorunu, Güney Sudan kaynaklıdır. Sözde Arap-Sudanlılar ile sözde Afrika-Sudanlılar olarak adlandırılan gruplar arasındaki bölünme, dış dünyaya bölgesel milliyetçiliğin asli gücü ve Güney Sudan devletine olan ihtiyacın temel sebebi olarak sunulmuştur. Yıllar geçtikte bu öz-farklılaşma yayılmış ve Güney Sudan insanların kolektif psişesi içerisinde toplumsallaştırılmıştır.

Ancak, sözde Arap-Sudanlılar ve sözde Afrika-Sudanlılar arasındaki fark sanıldığı kadar büyük değil. Sözde Arap-Sudanlıların Arap kimliği öncelikle Arap dilinin kullanımına dayanmaktadır. Bir an için, Sudanlı etnik kimliklerin tamamen ayrı olduklarını varsayalım. Halen bilinmekte olan bir gerçek, Sudan'daki tüm etnik toplulukların oldukça karışmış olduğudur. Güney Sudan ile Sudan'ın geriye kalan bölümü arasındaki diğer fark ise, Sudan'ın geriye kalan bölümünde İslam dininin hâkim olması ve Güney Sudan'da hâkim olmamasıdır. Tüm topluluklar halen derin bir şekilde diğerine bağlıdır, bir öz-kimlikleştirme algısı dışında, ki buna sahip olma hakları da olmalıdır. Gerek yerel liderlerin gerekse de dış güçlerin üzerinde oynamakta olduğu kimlikler, işte bu farklı kimliklerdir.

Güney Sudan halkı ile Hartum hükümeti arasındaki çatışmaların gerçek sebebi, sözde Arap-Sudanlı ve Afrika-Sudanlı ayrımı değil ama Sudanlı yönetici seçkinler tarafından farklı bölgelerin yerel nüfuslarının ihmal edilmiş olmasıdır.

Güney Sudan için, bölgesel kayırmacılık yapılmaktadır.

Toplumsal sınıf olgusu ise konuyu karmaşıklştırmaktadır. Güney Sudan halkı, yeni bir devlet kurdukları takdirde, iktisadi durumlarının düzeleceğine ve yaşam düzeylerinin yükseleceğine inanmaktadırlar. Hartum'daki hükümet ve ülkenin Güney Sudan haricindeki kısmı, Güney Sudan halkının ekonomik sefaletini ve Güney Sudan'ın yerel liderlerinin nispi fakirliğe dair algılamalarını açıklayabilmek için bir anlamda günah keçisi yapılmıştır. Gerçekte ise, Güney Sudan'ın yerel görevlileri Güney Sudan'ın yaşam düzeyini yükseltmeyecek ama kleptokratik bir statükoyu muhafaza edeceklerdir.

³ Sudan Halk Kurtuluş Hareketi (İng. Sudan People's Liberation Movement: SPLM), Güney Sudan'da teşekkül etmiş bölgeci ve ayrılıkçı siyasi partidir. Sudan Halk Kurtuluş Ordusu (SPLA) olarak bilinen bir askeri kanadı ile isyancı bir siyasi hareket olarak kurulmuş olup, İkinci Sudan İç Savaşı esnasında, Sudan hükümetine karşı 1983 yılından 2005 yılına kadar savaşımıştır. 2005 yılı Ocak ayında Sudan Halk Kurtuluş Hareketi ile Sudan hükümeti "Kapsamlı Barış Anlaşması" olarak anılan bir barış anlaşması imzalamıştır. (Çevirenin notu)

Uzun Süredir Gündemde Olan Sudan'ın (ve Arap Dünyası ile Bağlarının) Balkanlaştırılması Projesi

Gerçekte, Sudan'ın Balkanlaştırılması projesi, Anglo-Mısır Sudan'ında İngiliz sömürge hâkimiyetinin sona ermesinden itibaren sürdürülmekte olan bir projedir. Sudan ve Mısır, çok farklı dönemler boyunca tek bir ülke oldukları gibi, 1956 yılına kadar fiili olarak da tek bir ülkeydiler.

Sudan'ın bağımsızlığına kadar, Mısır ve Sudan'ı birleşik bir Arap devleti olarak tutma amacı taşıyan güçlü bir akım vardı ve bu akım İngiliz çıkarlarına karşı geliyordu. Günümüzde nasıl ki Güney Sudan'da Sudan'ın geri kalanına karşı bölgecilik desteklenmekteyse, o dönemde de Londra tarafından Mısır'a karşı Sudan bölgeciliği desteklenmişti. Mısır hükümeti, günümüzdeki Hartum hükümetinin durumuna düşmüştü. Günümüzde Kuzey Sudan'ın Güney Sudan'ı sömürdüğü görüntüsü yaratıldığı gibi, o dönemde Mısırlılar için de Sudan'ın tamamını sömürdükleri görüntüsü yaratılmıştı.

Mısır ve Sudan'ın İngilizler tarafından işgali sonrasında da, İngilizler Sudan'da askeri birliklerini bulundurmışlardı. Sudan'ın Mısır'dan ayrılması için faaliyetlerini yürütürlerken, Güney Sudan ile Sudan'ın geri kalanı arasında iç farklılıklar yaratmak için çalıştılar. Bunu 1899'dan 1956'ya kadar devam eden ve Mısır'ı Mehdi isyanlarından sonra Sudan'ı İngiltere'yle paylaşmak zorunda bırakan Anglo-Mısır Kondominyumu (bir ülke üzerindeki ortak egemenlik) sayesinde başardı. Daha sonraları, Mısır hükümeti Anglo-Mısır Kondominyumu'nu resmen tanımayı reddetti. Kahire, İngilizlerin Sudan'daki yasal olmayan askeri işgali sona erdirmelerini ve Mısır ile Sudan'ın yeniden birleşmesini önlemeye çalışmaktan vazgeçmelerini sürekli talep etti, ama İngiltere bu talepleri reddetti.

Sudan'ın bağımsızlığını ilan etmesi, İngiliz askerlerinin ülkedeki mevcudiyeti altında gerçekleşmiştir. Sudan'ın Mısır'dan ayrı bir Arap ve Afrikalı devlet olarak doğmasına yol açan gelişmeler ana hatlarıyla bu şekilde olmuştur. Böylece, Balkanlaştırma projesi ilk adımda Sudan'ın Mısır'dan ayrılması ile başlamıştır.

Sudan ve Orta Doğu'da Yinon Planının İcra Edilmesi

Sudan'ın Balkanlaştırılması aynı zamanda İngiliz stratejisinin devamı niteliğinde olan Yinon planıyla⁴ bağlantılıdır. Yinon planı, Ortadoğu'da-

⁴ Nazemroaya'nın "Yinon planı" olarak adlandırdığı plan, İsraili gazeteci Oded Yinon'un "A Strategy for Israel in the Nineteen Eighties" başlığı ile *Kivunim* (Yönelimler) dergisinin Şubat 1982 tarihli sayısında yayınlanmış olan bir yazısından kurgulanmıştır. Bkz. Oded Yinon. "A Strategy for Israel in the Nineteen Eighties", *Kivunim: A Journal for Judaism and Zionism*; No, 14, Şubat 1982. (Çevirenin notu)

ki Arap devletlerinin küçük ve güçsüz devletlere bölünmesi suretiyle Balkanlaştırılmasını ve bu sayede İsrail'in üstünlüğünü güvence altına almayı hedeflemektedir. Bu bağlamda, İsrail Sudan sorununa derin bir şekilde müdahildir.

İsraili stratejistler, Irak sorununu bir Arap devletinden gelebilecek en büyük stratejik meydan okuma olarak değerlendiriyorlardı. Irak'ın Orta Doğu ve Arap Dünyasının Balkanlaştırılması sürecinde ana hedef olmasının temel sebebi buydu. Bu bağlamda, 2008 yılında *The Atlantic* dergisinde Jeffrey Goldberg'in "Irak'tan Sonra: Orta Doğu Nasıl Görünecek" başlıklı yazısı yayımlandı. Goldberg'in makalesinde, Yinon planına göre geleceğin Ortadoğu'sunun nasıl şekilleneceğini gösteren, emekli albay Ralph Peters tarafından hazırlanmış ve *U.S Military's Armed Forces Journal*'da 2006 yılında yayınlanmış⁵ bir haritaya yer verilmekteydi.⁶

Bu haritada, bölünmüş bir Irak ile birlikte bölünmüş bir Sudan'ın yer alıyor olması tesadüf değildir. Aynı haritada Lübnan, İran, Türkiye, Suriye, Mısır, Somali, Pakistan ve Afganistan da bölünmüş ülkeler olarak gösterilmiştir. Holly Lindem tarafından Goldberg'in makalesi için resimlendirilen haritada, Doğu Afrika'da Eritrea, Amerika ve İsrail'in müttefiki Etiyopya tarafından ele geçirilmiştir ve Somali ise Somaliland, Puntland ve daha küçük bir Somali olarak üçe bölünmüştür.

Yinon planı temelinde, İsraili stratejistler Irak'ın biri Kürt devleti, biri Şii ve diğeri Sünni olmak üzere iki Arap devleti olarak, toplamda üç devlete bölünmesini önermişlerdi. Bu ise, Kürt Bölgesel Hükümetinin yabancı petrol şirketleri ile kendisi adına müzakerede bulunmasına müsaade eden bir federalizmin yumuşak bir Balkanlaşma sürecinden geçmesi ile gerçekleşmiştir. Yinon planında da tartışıldığı gibi, bu sürecin başlangıcını ise, Irak ve İran'ın savaşmalarının sağlanması oluşturmuştur.

İsrail, Lübnan'da ise çeşitli Hıristiyan ve Müslüman mezheplerin yanı sıra Dürzîler gibi gruplar arasında gerilimleri kızıştırmak için çabalarını sürdürmektedir. Lübnan'ın birkaç küçük devlete, Suriye'ninse küçük Arap devletlerine bölünmesi de Ortadoğu'nun Balkanlaştırılması sürecinin parçası olacaktır. Nitekim Yinon planının hedefleri arasında Lübnan ve Suriye'nin Sünni Müslümanlar, Şii Müslümanlar, Hıristiyanlar ve Dürzîlerden oluşan dinsel ve mezhepsel hareketleri haiz devletlere bölünmesi yer almaktadır.

⁵ Anılan yazı için bkz. Ralph Peters, "Blood borders: How a better Middle East would look", *U.S Military's Armed Forces Journal*, Haziran 2006. (Çevirenin notu)

⁶ Jeffrey Goldberg, "After Iraq: What Will The Middle East Look Like?" *The Atlantic*, Ocak/Şubat 2008.

Bu bağlamda, Hairiri Suikastı ve Lübnan Özel Mahkemesi'nin⁷ oluşturulmasının, İsrail lehine Lübnan'da iç karışıklıklar yaratmak ve siyasi güdümlü mezhepçiliği desteklemekte önemli rol üstlendiği aşikârdır. Bu nedenle, Tel Aviv STL'ye oldukça önem vermiş ve destekleyici olmuştur. STL'nin siyasileştirilmiş doğasının ve jeo-politik bağlarının en açık işareti ABD ve İngiltere'nin STL'ye milyonlarca dolar vermiş olmasıdır.

Mısırlı Kıptîlere Yapılan Saldırıları ve Güney Sudan Referandumu Arasındaki Bağlantı

Bir yandan Şii Müslümanlar ile Sünni Müslümanlar arasındaki gerilimler kızıştırılmaktayken, öte yandan Irak'tan Mısır'a kadar olan coğrafyada, Ortadoğu'daki Hıristiyanlar saldırı altındadırlar. 1 Ocak 2011 tarihinde İskenderiye'de bulunan Kıptî Kilise'ye yapılan saldırı veya Kıptîlerin protestoları ve ayaklanmaları izole edilmiş olaylar olarak ele alınmamalıdır.⁸ Keza, Kıptî Hıristiyanların Müslümanlara ve Mısır hükümetine gösterdiği tepki de aynı yaklaşımla değerlendirilmelidir. Hıristiyanlara yapılan saldırılar, çok geniş ölçekte ABD, İngiltere, İsrail ve NATO'nun Ortadoğu ve Arap Dünyası ile ilgili hedef ve politikalarıyla bağlantılıdır.

Yinon planı, Mısır'ın bölünmesi halinde Sudan ve Libya'nın da bu süreçte Balkanlaştırılmış ve zayıflatılmış olacağını öngörmektedir. Bu çerçevede, Sudan ve Mısır arasında bağlantı vardır.

Yinon planı, Mısır'da büyük bir azınlık olan Kıptîlerin ve Hıristiyanların, Kuzey Afrika'daki Arap ülkelerinin Balkanlaştırılması için kilit öneme sahip olduğunu belirtmiş olduğundan, bu plan uyarınca, Güney Mısır bölgesinde bir Kıptî devletin oluşturulması ve Hıristiyan-Müslüman geriliminin arttırılması, Sudan'ın ve Kuzey Afrika'nın Balkanlaştırılması sürecinde hayati adımlar olacaktır.

Ortadoğu genelinde Hıristiyanlara yapılmakta olan saldırılar, Ortadoğu ve Kuzey Afrika devletleri içinde bölünmeyi hedefleyen istihbarat operasyonlarının bir parçasıdır. Mısır'da Kıptî Hıristiyanlara yapılan saldırılar ile Güney

⁷ Lübnan Özel Mahkemesi (STL: The Special Tribunal for Lebanon) Lübnan yasaları dahilinde yapılan bir kovuşturma için kurulmuş olan uluslararası bir mahkemedir. Kurulma sebebi ise, 14 Şubat 2005 tarihinde Refik Hariri'ye yapılan suikastın sorumlularının kovuşturulması olup, aynı zamanda 1 Ekim 2004 ve 12 Aralık 2005 tarihleri arasında yapılan saldırıları da Hariri suikastı ile bağlantılı olduğu iddiası ile incelemektedir. Lahey yakınında Leidschendam'da kurulmuş olan bu uluslararası mahkemenin, Lübnan'ın başkenti Beyrut'ta bir bürosu mevcuttur. Mahkemenin kurulmasının uluslararası hukuka göre yasal zeminini, 29 Mart 2006 tarihli ve 1664 sayılı B.M. Güvenlik Konseyi Kararı uyarınca hareket eden Birleşmiş Milletler ile Lübnan Cumhuriyeti arasında yapılan bir anlaşma oluşturmuştur. Mahkeme resmi olarak 1 Mart 2009 tarihinde açılmıştır. (Çevirenin Notu)

⁸ William Maclean, "Copts on global Christmas alert after Egypt bombing", *Reuters*, 5 Ocak 2011.

Sudan referandumunun zamanlaması bir tesadüf değildir. Sudan'daki ve Mısır'daki gelişmeler birbiri ile bağlantılı olup, Arap Dünyasının ve Orta Doğu'nun Balkanlaştırılmasının bir parçasıdır. Bu olaylar, Yinon planı dikkate alınarak, Lübnan'da ve Irak'ta yaşanan gelişmelerle birlikte, yaratılmaya çalışılan Sünni-Şii çatışmaları da göz önünde bulundurularak birlikte değerlendirilmelidir.

Sudan Halkının Özgürlük Hareketi'nin, Güney Sudan Kurtuluş Ordusu'nun ve Darfour'daki Milislerin Dış Bağlantıları

Sudan örneğinde olduğu gibi, dış müdahaleler, ülke içindeki muhalefetin bastırılması gerekçe gösterilerek meşrulaştırılmaktadır. Tüm yolsuzluklarına rağmen Hartum, sadece bir "kukla hükümet" olmayı reddettiğinden dolayı kuşatma altında tutulmuştur.

Sudan, yabancı askeri birliklerin ülkede konumlandırılmasından duyduğu şüphe ve ABD, İngiltere ve İsrail'i kendi milli birlik ve dayanışmasını aşındırmakla itham etmekte haklıdır. Örneğin, İsrail Sudan'daki muhalif ve ayrılıkçı gruplara silah yardımı yapmıştır. Bu yardım, Eritrea Etiyopya'dan ayrılıp Etiyopya'nın Kızıldeniz'e olan kıyısını kaybetmesine yol açana ve Eritrealılar ile Etiyopyalılar arasında düşmanca ilişkiler gelişene kadar Etiyopya üzerinden yapılmıştır. Bu gelişmelerden sonra, İsrail Güney Sudan'a Kenya üzerinden silah yardımı yapmıştır. Güney Sudan Özgürlük Ordusu SSLA'nın siyasi kanadı olan Sudan Halkının Özgürlük Hareketi (SPLM), Güney Sudan üzerinden, bu silahları Darfur'da bulunan militanlara ulaştırmıştır. Tıpkı Uganda Halkı'nın Müdafaa Kuvveti (UPDF) gibi Etiyopya ve Kenya hükümetleri de Doğu Afrika'da ABD, İngiltere ve İsrail ile birlikte hareket etmektedirler.

Sudan'da mevcut muhalif ve ayrılıkçı gruplardaki İsrail etkisi son derece açıktır. Sudan Halkının Özgürlük Hareketi'nin İsrail ile güçlü bağları olup, üyeleri ve destekçileri düzenli olarak İsrail'i ziyaret etmektedirler. Bu nedenledir ki, 2009 yılında Hartum hükümeti yapılan baskılara boyun eğerek ve aynı zamanda Sudan Halkının Özgürlük Hareketi'ni tatmin edebilmek için, İsrail'i ziyaret için mevcut pasaport sınırlamalarını kaldırmıştır.⁹ Salva Kiir Mayardit, ayrılmanın gerçekleşmesi durumunda Güney Sudan'ın İsrail'i tanıyacağını da belirtmiştir. *The Sudan Tribune* gazetesi ise, 5 Mart 2008 tarihli haberinde, Darfur ve Güney Sudan'daki ayrılıkçı grupların İsrail'de bürolarının bulunduğunu belirtmiştir: "İsrail'de bulunan SPLM destekçileri, SPLM bürosunun açıldığını basın açıklamasıyla ilan ettiler. SPLM'nin Juba'da bulunan liderlerine danışıldıktan sonra, SPLM'nin İsrail'de büro kurması gerektiğini bildirdikleri yönündeki açıklama,

⁹ "Sudan removes Israel travel ban from new passport", *Sudan Tribune*, 3 Ekim 2009.

SPLM Sekreterliği imzası ile Tel Aviv’den e-posta yoluyla gönderilmiştir. Açıklamada, SPLM bürosunun, siyasi amaçlarını ve vizyonlarını bölgede yayacakları belirtilmiştir. Kapsamlı Barış Anlaşması uyarınca, SPLM’nin İsrail de dahil olmak üzere, her ülkede büro açabileceğinin kabul edilmiş olduğu belirtilerek, İsrail’de 400 kadar SPLM destekçisi olduğu bildirilmiştir. Darfur isyancı lideri Abdül Vahid El-Nur önceki hafta Tel Aviv’de büro açtıklarını bildirmiştir.”¹⁰

Güney Sudan’da 2011 Referandumunun Yönlendirilmesi

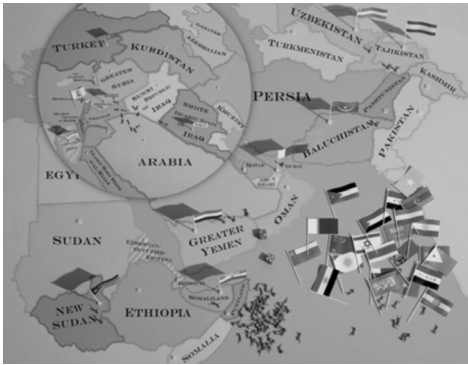
Birleşmiş bir Afrika veya birleşmiş bir Arap Dünyası hayallerine ne oldu? Arapça konuşan tüm halkları birleştirme gayesi güden Pan-Arabizm, tıpkı Afrika birliği projeleri gibi, ağır kayıplara uğramış durumdadır. Arap Dünyası ve Afrika sürekli olarak Balkanlaştırılmaktadır.

Doğu Afrika’da ve Arap Dünyasındaki ayrılıklar ve Balkanlaştırma, ABD, İsrail ve Nato’nun çizim tahtası haline gelmiştir.

Güney Sudan Özgürlük Ordusu’nun isyanı 1980’lerden günümüze değin, ABD, İngiltere ve İsrail tarafından desteklenmiştir. Sudan’da yeni bir devlet oluşturulması, Güney Sudan halkının çıkarlarına hizmet etmek amacını gütmemektedir. Kuzey Afrika ve Ortadoğu’yu kontrol etmeyi amaçlayan daha geniş bir jeo-stratejik gündemin parçasıdır.

Ocak 2011 referandumunun yolunu açan Sudan’daki “demokratikleşme” süreci, eninde sonunda, İngiliz-Amerikan petrol şirketlerinin çıkarlarına ve Çin’e karşı yürüttükleri rekabete hizmet etmiştir. Bunun bedeliyse, Güney Sudan’ın gerçek milli egemenliğinin zarar görmesi olmuştur.

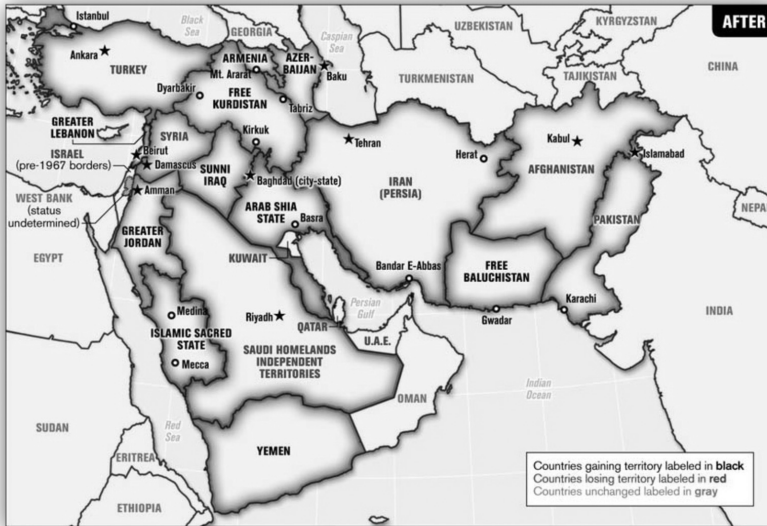
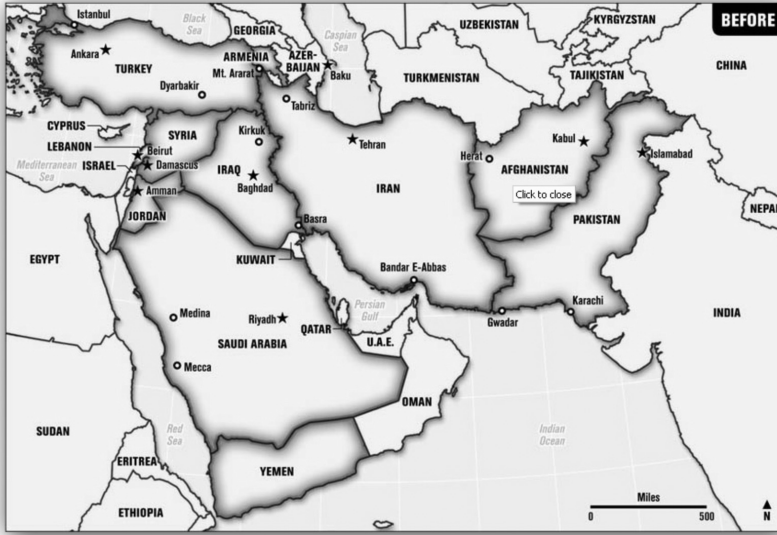
EK - 1: “Yeni Ortadoğu”, The Atlantic dergisinde yayınlanan harita

Bu harita, 2008 yılında The Atlantic dergisinde Jeffrey Goldberg’in Irak’tan Sonra: Orta Doğu Nasıl Görünecek” başlıklı yazısı için, emekli albay Ralph Peters tarafından hazırlanmış ve U.S Military’s Armed Forces Journal’da 2006 yılında yayınlanmış olan harita temel alınarak Holly Lindem tarafından çizilmiştir. (Bkz. Jeffrey Goldberg, “After Iraq: What Will The Middle East Look Like?”, The Atlantic, Ocak/Şubat 2008.)

¹⁰ “Sudan’s SPLM reportedly opens an office in Israel – statement”, Sudan Tribune, 5 Mart 2008.

EK - 2: Ralph Peters tarafından yayınlanan harita.

Bu harita, Ralph Peters tarafından U.S Military's Armed Forces Journal başlıklı (1863 yılından beri ABD Silahlı kuvvetleri tarafından yayınlanmakta olan) derginin, Haziran 2006 tarihinde yayınlanan sayısında "Blood borders: How a better Middle East would look" başlığı ile yayınlanan yazıda kullanılmıştır.